

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

2.1. Kontoret for europapolitik og internationale relationer

2. juli 2009

FVM 674

SAMLENOTAT

Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 13. juli 2009

1. Formandskabets arbejdsprogram for andet halvår af 2009
- *Præsentation*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 3

2. Forslag om optagelse og ikke-optagelse af aktivstoffer på bilag I i direktivet om plante-
beskyttelsesmidler
- *Vedtagelse/Politisk enighed*
KOM (2009) 240
KOM (2009) 241
KOM (2009) 242
KOM (2009) 244
Side 6

3. (Evt.) Forslag til Rådets forordning om afvigelse fra Rådets forordning (EF) nr.
1234/2007 af 22. oktober 2007 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter
og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningen),
for så vidt angår interventionsperioderne i 2009 og 2010 for smør og skummetmælks-
pulver
- *Præsentation*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 6

4. Kommissionens meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale
Udvalg og Regionsudvalget om en sammenhængende strategi for europæisk landbrugs-
forskning
- *Præsentation*
KOM (2008) 862
Side 9

5. Kommissionens ledsagedokument til hvidbogen tilpasning til klimaændringer: et euro-
pæisk handlingsgrundlag: tilpasning til klimaændringer: en udfordring for EU's land-
brug og landdistrikter
- *Præsentation og udveksling af synspunkter*
KOM (2009) 147
Side 13

6. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fødevareinformation til forbrugere
- *Tidlig forelæggelse*
KOM (2008) 40

Side 18

7. Forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 43/2009 for så vidt angår fiskerimuligheder og dertil knyttede betingelser for visse fiskebestande, og forslag om udelukkelse af visse fartøjsgrupper fra fiskeriindsatsregimet i kapitel III i forordning nr. 1342/2008
- *Tidlig forelæggelse*
KOM-dokument foreligger ikke

Side 30

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

den 13. juli 2009

1. Formandskabets arbejdsprogram for andet halvår af 2009

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Det svenske formandskab har 3 overordnede prioriteter i rådet (landbrug og fiskeri): "bæredygtigt fiskeri", "fødevarer og klima – globale udfordringer" og "husdyrproduktion og dyresundhed". Af de 3 prioriteter rangerer arbejdet med de utilsigtede konsekvenser af klimaændringerne højest. Det er dog særligt på fiskeriområdet, at der lægges op til vedtagelse af egentlige lovforslag med den nye fiskerikontrolforordning og TAC/kvoter for 2010. Formandskabets program forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Baggrund

Sverige overtog den 1. juli 2009 formandskabet for EU. Formandskabstrojkaen består i andet halvår af 2009 endvidere af de afgående formandskabslande Frankrig og Tjekkiet.

Programmet er sat på dagsordenen med henblik på præsentation på det kommende rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 13. juli 2009.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Formål og indhold

Fødevarer

Drøftelserne om forslaget til revision af forordningen om nye fødevarer (novel food) vil fortsætte under det svenske formandskab med henblik på at finde en løsning i andenbehandlingen af forslaget. Novel food-reglerne omfatter godkendelse af nye fødevarer inden markedsføring heraf i EU. Ved nye produkter forstås i den nuværende forordning fødevarer og fødevareingredienser, der ikke har været anvendt til konsum i nævneværdigt omfang i EU før maj 1997. Det svenske formandskab vil forsøge at få forslaget vedtaget i december 2009.

Forhandlingerne om en ny forordning om de generelle mærkningsregler vil ligeledes fortsætte under svensk formandskab. Forordningen vil erstatte en række direktiver, herunder det horisontale (generelle) mærkningsdirektiv samt næringsdeklarationsdirektivet. Det lægges op til en større revision af de gældende regler om næringsdeklaration, herunder at næringsdeklaration bliver obligatorisk, og der åbnes for angivelsen af næringsdeklarationsoplysninger på forsiden af fødevarerne. Det svenske formandskab håber at kunne afslutte første behandlingen af forslaget i december 2009 med vedtagelse af en generel indstilling, da Europa-Parlamentets udtalelse først forventes at foreligge i januar

2010. Det forventes ikke, at forslaget vil kunne vedtages i første behandling med Europa-Parlamentet, så også det spanske og belgiske formandskab vil skulle prioritere forslaget under deres formandskaber i 2010.

Kommissionen igangsætter hen over sommeren arbejdet med at gennemgå lovgivningen på hele plantesundhedsområdet som opfølgning på de rådskonklusioner om emnet, der blev vedtaget i foråret. Dette arbejde forventes ikke afsluttet under svensk formandskab, men tidligst i foråret 2010. På plantesundhedsområdet har det svenske formandskab i øvrigt ikke planer om nye initiativer.

Landbrugssager

Det svenske formandskab vil fortsætte arbejdet med forenkling af den fælles landbrugspolitik. På rådsmødet i november vil der blive gjort status på arbejdet med de konkrete 39 forenklingsforslag, der er henvist til rådskonklusionerne fra maj 2009. Det er formandskabets ambition, at der for hvert enkelt forslag angives status for gennemførelse, videre proces og Kommissionens bemærkninger. Kommissionen forventes endvidere i november 2009 at præsentere et forenklingsforslag om tilpasning af landdistriktsforordningen for så vidt angår harmonisering af betalingsfrister.

Klimaændringer og landbrug vil være et af hovedtemaerne under det svenske formandskab, og der vil være drøftelser på flere rådsmøder. Formandskabet lægger ikke op til vedtagelse af rådskonklusioner. Foruden det allerede offentliggjorte ledsagedokument om landbrug til hvidbogen om klima vil Kommissionen udarbejde et arbejdsrapport om, hvordan de uensigtsmæssige konsekvenser af klimaforandringerne bedst kan imødegås. Formandskabet vil på baggrund heraf udarbejde et dokument som grundlag for drøftelserne.

Drøftelserne om den fremtidige landbrugspolitik efter 2013 vil fortsætte under det svenske formandskab i form af en drøftelse af den fremtidige landdistriktspolitik i oktober 2009. Formandskabet lægger ikke op til en vedtagelse af rådskonklusioner.

Det er uklart, hvorvidt forslaget om fødevarerhjælp til socialt dårligt stillede personer kan afsluttes under svensk formandskab, da der fortsat må forventes at være et blokerende mindretal i Rådet imod forslaget.

Der forventes ikke debat om meddelelsen om støtte til landbrug i områder med naturbetingede ulemper under svensk formandskab, da fristen for medlemsstaters indsendelse af kort og simuleringer på baggrund af de foreslåede kriterier er sat til januar 2010. Muligvis vil Kommissionen præsentere en statusrapport om processen i slutningen af 2009.

Fiskerisager

Grønbogen om reform af den fælles fiskeripolitik blev fremlagt i april 2009, og der har været en første drøftelse i Rådet i maj 2009. Reformen skal senest være vedtaget med udgangen af 2012. Ifølge Kommissionens tidsplan vil der være en konsultationsperiode med interessenter og offentligheden indtil udgangen af 2009. Kommissionen og Europa-Parlamentet forventes at afholde en konference i efteråret 2009. Det svenske formandskab forventes ikke at foretage sig noget videre som følge af den igangværende konsultationsproces. Det kan bemærkes, at Danmark har fremlagt en re-

geringsrapport om den fremtidige fiskeripolitik i december 2008 med udgangspunkt i det seneste regeringsgrundlag.

Forslaget om en ny fiskerikontrolforordning, der afløser den nuværende kontrolforordning, blev drøftet på rådsmødet i juni 2009. Det svenske formandskab lægger op til at opnå politisk enighed på rådsmødet i oktober 2009. Formålet med forslaget er at konsolidere og forenkle den gældende lovgivning, men også at udvikle en ny harmoniseret tilgang til inspektion og kontrol, der dækker alle aspekter fra ”redskab til bord”, at udvikle en fælles kultur for efterlevelse af reglerne og at sikre en effektiv anvendelse af reglerne i den fælles fiskeripolitik.

Forslaget om de generelle TAC/kvoter 2010 vil sandsynligvis blive fremsat i begyndelsen af november 2009 med henblik på vedtagelse på rådsmødet i december 2009. Det svenske formandskab arbejder dels for, at forslaget skal fremsættes tidligere og dels for, at forslaget skal være udformet, så det kan vedtages under Lissabon-traktaten. Kommissionen vil generelt tage udgangspunkt i principperne i politikerkklæringen om TAC/kvoter for 2010. Forslaget om TAC/kvoter for Østersøen 2010 vil sandsynligvis blive fremsat i september med henblik på vedtagelse på rådsmødet i oktober 2009. Der vil være en orientering om forhandlingerne med Norge på rådsmøderne i oktober og november 2009.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om formandskabsprogrammet.

Konsekvenser

Præsentationen af formandskabsprogrammet forventes ikke at have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Høring

Programmet har været i skriftlig høring i Det Rådgivende Fødevareudvalg, §2-udvalget (landbrug) og §5-udvalget (fiskeri). Der er ikke indkommet høringssvar.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringens foreløbige generelle holdning er, at man fra dansk side vil tage de svenske prioriteter for formandskabet til efterretning.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at Rådet vil tage præsentationen af programmet til efterretning.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. **Forslag om optagelse og ikke-optagelse af aktivstoffer på bilag I i direktivet om plantebeskyttelsesmidler**

KOM (2009) 240

KOM (2009) 241

KOM (2009) 242

KOM (2009) 244

Der henvises til særskilt notat fra Miljøministeriet.

3. **(Evt.) Forslag til Rådets forordning om afvigelse fra Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 af 22. oktober 2007 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningen), for så vidt angår interventionsperioderne i 2009 og 2010 for smør og skummetmælkspulver**
KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Det Europæiske Råd drøftede den 18.-19. juni 2009 markedssituationen for mælk. Det Europæiske Råd opfordrede Kommissionen til at foretage en dybtgående analyse indenfor 2 måneder og forelægge mulige foranstaltninger med henblik på stabilisering af markedet for mælk. Eventuelle foranstaltninger skal respektere resultaterne af sundhedstjekket. Kommissionen forventes på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 13. juli 2009 at præsentere et forslag om forlængelse af perioden, hvor der kan foretages interventionsopkøb for smør og skummetmælkspulver. Kommissionens rapport med en dybtgående analyse af markedssituationen for mælk kan eventuelt blive præsenteret på et ekstraordinært rådsmøde.

Baggrund

Det Europæiske Råd opfordrede den 18.-19. juni 2009 Kommissionen til at foretage en dybtgående analyse af markedssituationen for mælk indenfor 2 måneder og forelægge mulige foranstaltninger med henblik på stabilisering af markedet. Kommissionen forventes at fremsætte forslag til Rådets forordning om fravigelse fra forordning (EF) nr. 1234/2007 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningen), for så vidt angår interventionsperioderne i 2009 og 2010 for smør og skummetmælkspulver.

Forslaget om forlængelse af interventionsperioderne for smør og skummetmælkspulver forventes fremsat med hjemmel i TEF artikel 37, og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

På grund af manglende udtalelse fra Europa-Parlamentet, kan forslaget ikke vedtages inden 31. august 2009, og Kommissionen forventes derfor at forlænge intervention midlertidigt som en nødforanstaltning i henhold til artikel 191 i Rådets forordning 1234/2007 (fusionsmarkedsordningen).

Forslaget forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 13. juli 2009 med henblik på præsentation. Kommissionens rapport med en dybtgående analyse af markedssituationen for mælk kan eventuelt blive præsenteret på et ekstraordinært rådsmøde.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Formål og indhold

Det Europæiske Råd drøftede den 18.-19. juni 2009 den nuværende situation på mælke markedet. Det Europæiske Råd opfordrede Kommissionen til at foretage en dybtgående analyse indenfor 2 måneder og forelægge mulige foranstaltninger med henblik på stabilisering af markedet for mælk og mejeriprodukter. Eventuelle foranstaltninger skal respektere resultaterne af sundhedstjekket. Det forventes, at Kommissionen vil fremlægge analysen sidst i juli 2009. Kommissionen har på rådsmøderne (landbrug og fiskeri) i 1. halvår 2009 løbende orienteret om markedssituationen for mælk.

Kommissionen har foreløbigt tilkendegivet, at det er hensigten at forlænge perioden, hvori der kan foretages interventionsopkøb af smør og skummetmælkspulver. I henhold til rådsforordning 1234/2007 er der mulighed for opkøb af smør og skummetmælkspulver i perioden 1. marts til 31. august. Under hensyntagen til markedssituationen for mejeriprodukter har Kommissionen meddelt, at den har til hensigt at forlænge denne periode ud over den 31. august 2009. Det forventes, at Kommissionen vil foreslå en forlængelse af perioden, hvor der kan opkøbes smør og skummetmælkspulver ved licitation fra september frem til sandsynligvis februar 2010.

Afregningspriserne til mælkeproducenterne i EU har været faldende i en længere periode. Gennemsnitsprisen er p.t. på ca. 24 cent/kg. (ca. 1,80 kr.), men det dækker over betydelige forskelle mellem medlemsstaterne.

Der kan i EU opkøbes smør og skummetmælkspulver til forudfastsatte priser til interventionslagre inden for perioden 1. marts til 31. august og inden for mængdemæssige begrænsninger på 30.000 tons for smør og 109.000 tons for skummetmælkspulver. Hvis den mængdemæssige begrænsning nås, har Kommissionen mulighed for at fortsætte opkøb til intervention, men herefter fastsættes prisen ved licitation. Da denne kvote i 2009 hurtigt blev opbrugt, har Kommissionen fortsat intervention ved licitation. I realiteten har Kommissionen dog sat en minimumspris for licitationerne, der ligger meget tæt på de priser, som gjaldt for mængderne til fast pris.

P.t. er interventionslageret for smør på 81.200 tons og for skummetmælkspulver 203.000 tons. Grundet markedssituationen er der fortsat markedsaktører, som ønsker at afsætte smør og skummetmælkspulver til intervention uanset, at den forordningsfastsatte opkøbsperiode nærmer sig sin afslutning. Kommissionen har oplyst, at det er hensigten at gøre opkøb muligt ud over den 31. august 2009.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse forventes at kunne foreligge i oktober 2009.

Konsekvenser

En forlængelse af interventionsperioden vil have konsekvenser for EU's budget.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug), hvilket har medført følgende hørings-svar:

Landbrug & Fødevarer støtter på baggrund af den aktuelle markedssituation for mælk og mejeri-produkter Kommissionens forslag. Landbrug & Fødevarer vurderer, at en meget væsentlig værdi ved at gennemføre forslaget er, at det vil give et klart signal til markedet om, at der ikke vil ske yderligere prisfald i interventionsperioden. Derfor er det også Landbrug & Fødevarer's vurdering, at det ikke vil føre til en meget stor forøgelse af interventionsmængderne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen arbejder for, at markedsinstrumenter som intervention og prisstøtte enten ophører eller opretholdes på et minimum som et reelt sikkerhedsnet. Regeringen vil endvidere modsætte sig en udskydelse af gennemførelsen af centrale dele af sundhedstjekket, således at strategien for afvikling af mælkekvoterne ligger fast. Regeringen vil tage Kommissionens rapport med en dybtgående analyse af markedssituationen for mælk til efterretning.

Generelle forventninger til andre landes holdning

En lang række medlemsstater er bekymrede over udviklingen i mælkesektoren, hvorfor der forventes bred tilslutning til forslaget i Rådet. Der har i løbet af 1. halvår 2009 været en række drøftelser på rådsmøderne (landbrug og fiskeri) af markedssituationen for mælk, hvor særligt Tyskland har ønsket at iværksætte en række støttetiltag samt udskyde forøgelsen af mælkekvoter, som fastlagt med sundhedstjekket i november 2008.

Det Europæiske Råd drøftede endvidere den 18.-19. juni 2009 den nuværende situation på mælke-markedet. Det Europæiske Råd opfordrede Kommissionen til at fremlægge en dybtgående markeds-analyse inden for de næste to måneder, der omfatter eventuelle muligheder for at stabilisere mæl-kemarkedet og samtidig respekterer resultatet af sundhedstjekket.

Tidligere forelæggelse for Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

4. **Kommissionens meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om en sammenhængende strategi for europæisk landbrugsforskning** **KOM (2008) 862**

Nyt notat.

Resumé

Formålet med Kommissionens meddelelse er at give en oversigt over udviklingen i den landbrugsrelaterede forskning inden for Fællesskabet samt pege på strategiske tiltag, der vurderes ønskelige i landbrugsforskningen i medlemsstaterne og i samordningen på fællesskabsplan af denne forskning under hensyn til den fælles landbrugspolitikens mål. Kommissionens meddelelse redegør for en række foranstaltninger og mekanismer, som navnlig er iværksat på foranledning af Kommissionens Stående Komité for den Landbrugsrelaterede Forskning (SCAR) efter, at Komitéen blev revitaliseret med et nyt og bredere mandat fra Rådet i 2005. Meddelelsen peger endvidere på yderligere muligheder for intensivering og effektivisering af det europæiske forskningssamarbejde.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2008)862 af 15. december 2008 fremlagt en meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: En sammenhængende strategi for europæisk landbrugsforskning. Meddelelsen er oversendt til Rådet den 22. december 2008 i en dansk sprogudgave.

Ifølge artikel 11 i Rådets forordning (EØF) nr. 1728/74 af 27. juni 1974 skal Kommissionen med regelmæssige mellemrum forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en meddelelse om samordningen af landbrugsforskningen.

Meddelelsen er sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 13. juli 2009 med henblik på drøftelse.

Nærhedsprincippet

Der er tale om en meddelelse og ikke om forslag til egentlige retsakter. På denne baggrund er spørgsmålet om nærhedsprincippet ikke relevant.

Formål og indhold

Meddelelsen har til formål at påvise de aktuelt opnåede resultater samt en række nye udfordringer for det europæiske forskningssamarbejde på fødevare- og landbrugsområdet. Endvidere peger redegørelsen på behovet for en fornyet forskningsdagsorden samt på aktuelle muligheder, instrumenter og strategier for en yderligere intensivering af forskningssamarbejdet på de landbrugsrelaterede områder.

Kommissionen peger i sin argumentation på, at den forskning, der drives for at opfylde de samfundsmæssige behov på fødevare- og landbrugsområdet stadig i for høj grad er opsplittet, dårligt koordineret og præget af utilstrækkelige investeringer og en manglende kritisk masse. Endvidere

peger Kommissionen på, at medlemsstaterne ofte ikke har tilstrækkelige ressourcer eller kapacitet til at udføre den nødvendige forskning og politikudvikling alene.

Et øget samarbejde mellem de nationale forskningsprogrammer har høj prioritet i etableringen af et europæisk forskningsrum (ERA). Specielt fremhæves ERA-netordningen som en effektiv ramme for etablering af samarbejdsnet mellem nationale programmer, ministerier og finansieringsorganer på tværs af alle videnskabelige sektorer.

Selv om der er etableret en række ERA-net, der er relevante for landbrugsforskningen, drøftede Rådet i november 2004¹, at samarbejdet på dette område ville nyde godt af en mere struktureret tilgang, og at Kommissionens Stående Komité for den Landbrugsrelaterede Forskning (SCAR) burde undersøge spørgsmålet nærmere.

Der er i de senere år opnået betydelige fremskridt i forskningskoordineringen i Europa, herunder i udviklingen med dannelse af ERA-Net, som i øjeblikket nyder godt af et betydeligt momentum. Hertil kommer, at Rådet i december 2008² støttede indførelse af en ny ordning med fælles forskningsprogrammering i relation til væsentlige forskningsudfordringer af samfundsmæssig europæisk og global karakter, tages et skridt videre end ERA-netordningen. I den sammenhæng lægges der i noget større skala op til et direkte samarbejde mellem medlemsstaternes offentlige programmer om udformning af fælles visioner, strategiske forskningsdagsordener og sammenlægning og/eller koordinering af ressourcer med henblik på at gribe særlige områder an i fællesskab. Kommissionen fremhæver, at en kritisk masse af offentlige forskningstiltag især vil gøre det nemmere at løse større samfundsproblemer i forbindelse med for eksempel klimaændringer, energikrisen og fødevareforsyninger.

Kommissionen giver udtryk for, at SCAR anses som en mulig netværksstruktur på vejen til gennemførelsen af den ny fælles programmeringsproces, som vil blive forhandlet på plads i løbet af 2009-2010 og gennemført fra udgangen af 2010. Der er nedsat en særlig High Level gruppe med henblik på udvælgelse af de fælles programmeringsforslag, der skal forelægges for Rådet og Europa-Parlamentet. Her er fødevareforskningen i spil sammen med alle forskningsområder og udfordringer for forskningen, forudsat de opfylder betingelserne for fælles programmering, herunder at de udgør store udfordringer af samfundsmæssig europæisk og global karakter. Det forventes, at 3-4 emner (samfundsmæssige udfordringer) vil blive udvalgt som egnede for fælles programmering, idet der allerede er udvalgt ét (relativt snævert, og derfor muligvis atypisk) emne (Alzheimers). Selv om detaljerne ikke er på plads endnu, forventes fælles programmering at blive finansieret både af nationale forskningsmidler (på frivillig basis) og via EU-forskningsmidler.

I SCAR har man fokuseret på tre mulige emner, som i givet fald kan fremsættes som fælles programmeringsforslag, for så vidt angår fødevareforskningen: 1) Jordbrug (Jordbrugsproduktion) i relation til Klimaforandringer og -tilpasning, 2) Fødevarer/Sundhed samt 3) Verdens fødevareforsyning. Sagen vil blive drøftet i efteråret 2009.

¹ Formandskabets konklusioner om samarbejde inden for landbrugsrelateret forskning drøftet i rådet (landbrug og fiskeri) den 22.-23. november 2004.

² Rådets konklusioner om fælles programlægning af forskningsindsatsen vedtaget i rådet (konkurrenceevne) den 1.-2. december 2008.

Foruden at fremhæve SCAR og det landbrugsrelaterede fødevarerområde som værende velforberedt til at medvirke i den nye fælles programmeringsproces, fremhæver Kommissionens meddelelse en række af de resultater i relation til koordinering af den landbrugsrelaterede forskning, som allerede er opnået på baggrund af SCAR's arbejde, herunder blandt andet:

- SCAR's bestræbelser for øget forskningskoordinering inden for hele fødevarekæden og dækkende alle forskningsområder i den europæiske videnbaserede bioøkonomi (bortset fra fiskeriforskningen der har sine egne samarbejdsstrukturer).
- Nedsættelse af forskningskoordinerende (CWG) grupper under SCAR på stadig flere væsentlige felter og med stadig flere funktioner. Danmark deltager i en række af de mest centrale gruppers arbejde, og det var en dansk koordineret CWG-gruppe, som for nylig førte til Kommissionens godkendelse af det dansk koordinerede ERA-Net ICT-Agri, nu med 20 deltagende lande.
- Indførelse af en regelmæssig fremsynsproces, som i stigende grad forventes at danne grundlag for prioriteringen af den landbrugsrelaterede forskning i Europa – og som formentlig i stigende grad kommer til at udgøre grundlaget for forskningsstrategiske initiativer – samt grundlag for politiske anbefalinger/beslutninger - på centrale områder, herunder for eksempel på områder som klima og energi i relation til jordbrug
- Etablering af (nye) samarbejdsstrukturer i relation til etablering og udnyttelse af forskningsinfrastruktur for den landbrugsrelaterede forskning, idet det eksisterende infrastruktursamarbejde på forskningsområdet hidtil kun i ringe grad har omfattet initiativer i relation til landbrugsforskningen.
- Allerede længe inden Rådets og Europa-Parlamentets beslutning om valg af emner for fælles programmering, der efter den foreliggende plan finder sted i 2010, nedsatte SCAR særlige CWG-grupper og anbefalet yderligere ERA-Net. Disse forskningskoordinerende grupper er i væsentlig grad nedsat på områder, der vurderes at udgøre væsentlige udfordringer for fødevarer- og landbrugssektoren og landdistrikterne i Europa, hvilket i sig selv vil kunne forbedre forudsætningerne for deltagelse i fælles programmeringsprocessen.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om meddelelsen.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer er positiv over for det vigtige arbejde, som foretages i SCAR, herunder de ERA net, som initieres af arbejdet i SCAR's forskellige grupper. Landbrug & Fødevarer gør samtidig opmærksom på vigtigheden af, at det offentligt – private samspil omkring forskning og udvikling fremmes. Der bør derfor også være stærk fokus på det strategiarbejde, som foregår i de europæiske teknologiplatforme. Knowledge and Innovation Communities (KIC) under det Europæiske Teknologicenter (EIT) bør også have Rådets store opmærksomhed. Landbrug & Fødevarer ser store perspektiver i at etablere en KIC på fødevarerområdet.

Ifølge Landbrug & Fødevarer er der et stort behov for at samarbejde om forskning i hele fødevarekæden fra jord til mave. Ikke mindst bør der være fokus på hele fødevaresektorens konkurrencedygtighed. Det kræver blandt andet øget fokus på forskning i ny teknologi til primærproduktion og forarbejdningsindustri. Landbrug & Fødevarer fremhæver blandt andet de mulige synergieffekter mellem et samspil mellem Kommissionens store satsninger på produktionsteknologier bredt og en mere specifik satsning på fødevareteknologi.

Landbrug & Fødevarer finder, at de valgte emner til fælles programmering synes alt for brede og ufokuserede. I et forslag til fokusering på områder af stor betydning for samfund og erhverv foreslås følgende 4 indsatsområder: "bæredygtig fødevareproduktion" og "forebyggende ernæring", "teknologi i fødevarekæden" samt "fødevaresikkerhed og kvalitetskontrol". I enhver indsats bør der være fokus på hele kæden – både landbrugsforskning og fødevareforskning". Det er vigtigt, at landbrugsforskningen bliver relateret til den fokus, der er for den øvrige fødevareforskning. For eksempel "Bæredygtig fødevareproduktion" som handler om hvordan råvaren produceres i forhold til kvaliteter i råvaren, særlige kvalitetsparametre i forhold til forarbejdning og forædling og det omgivende miljø. "Teknologi i Fødevarekæden" handler om, at der i hele værdikæden er der brug for teknologiske løsninger og muligheder, som giver bedre udnyttelse af råvarer, nye forarbejdningsmuligheder, et godt arbejdsmiljø og nye og bedre produkter. Udvikling af ny teknologi bygger på en procesforståelse i hele kæden med respekt for samspillet mellem teknik og biologi set i relation til f.eks. fødevaresikkerhed, ernærings- og sundhedsmæssig kvalitet og ressourceforbrug.

Endelig nævner Landbrug & Fødevarer, at der i relation til klimaforskning er behov for en stærk prioritering af forskning i forebyggelse af klimaproblemer. Her spiller landbrug og fødevareindustri en væsentlig rolle, dels som leverandør af klimaneutral energi og materialer, dels i relation til reduktion af klimabelastningen gennem anvendelse af ny viden og teknologi.

Konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv statsfinansielle, administrative eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark har generelt støttet Kommissionens bestræbelser for opbygningen af Det Europæiske Forskningsrum med henblik på at opnå en styrkelse af den europæiske forskningskapacitet. Netop for så vidt angår den fødevare- og landbrugsrelaterede forskning står Danmark relativt stærkt og vil derfor kunne drage fordel af et yderligere samarbejde på europæisk niveau.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der kan forventes en bred tilslutning til Kommissionens strategi, som den er beskrevet i meddelelsen.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Meddelelsen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

5. **Kommissionens ledsagedokument til hvidbogen tilpasning til klimaændringer: et europæisk handlingsgrundlag: tilpasning til klimaændringer: en udfordring for EU's landbrug og landdistrikter**
KOM (2009) 147

Nyt notat.

Resumé

Kommissionens dokument om klimaændringer og landbrug, der ledsager hvidbogen om klimaændringer, beskriver klimaændringernes effekt på landbrugets produktionsforhold. Behovet for tilpasning af EU's landbrug til klimaændringer undersøges, den fælles landbrugspolitik's bidrag til tilpasningerne beskrives og mulige retningslinjer for fremtidig handling undersøges.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2009)147 af 1. april 2009 fremlagt hvidbogen – tilpasninger til klimaændringer: et europæisk handlingsgrundlag. Hvidbogen ledsages af Kommissionens dokument om tilpasning til klimaændringer: en udfordring for EU's landbrug og landdistrikter. Hvidbogen er oversendt til Rådet den 17. april 2009 i en dansk sprogudgave.

Ledsagedokumentet er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 13. juli 2009 med henblik på præsentation og udveksling af synspunkter.

Nærhedsprincippet

Der er tale om et ledsagedokument til en hvidbog og ikke om forslag til egentlige retsakter. På denne baggrund er spørgsmålet om nærhedsprincippet ikke relevant.

Formål og indhold

Kommissionen har med hvidbogen fremlagt et udspil, der skal ruste EU bedre til klimaændringerne. Baggrunden er, at klimaændringerne inden for de næste 50 år risikerer at få alvorlige følger for en række vigtige økonomiske sektorer – herunder landbruget. Rådet vedtog endvidere konklusioner om hvidbogen på rådsmødet (miljø) den 25. juni 2009.

I de fleste medlemsstater opleves stadig hyppigere og kraftigere udsving i ekstreme vejrforhold som indikatorer på igangværende klimaforandringer, og det forventes at få stadig alvorligere konsekvenser for fødevareproduktionen og -forsynings sikkerheden i fremtiden. Ændrede nedbørsforhold og fordampning har stor betydning for vandhusholdningen, og dermed de fremtidige vandressourcer, som skal forsyne landbruget, og desuden industrien samt befolkningens krav til rekreative områder.

I Kommissionens ledsagedokument: tilpasning til klimaændringer: en udfordring for EU's landbrug og landdistrikter gennemgås de forventede effekter af de klimaændringer, der påvirker landbruget i EU. De generelle klimatendenser er:

- Stigende CO₂- og ozonniveauer i atmosfæren.
- Stigende temperaturer på tværs af Europa.

- Den årlige nedbør vil stige, ligesom der vil blive større udsving mellem sæsoner og større fordampning.
- Sommernedbøren forventes at blive mindre over hele Europa, mens perioder med intens nedbør bliver mere almindelige.
- Selvom det er vanskeligt at forudsige, forventes tilfældene af ekstreme vejr situationer at stige med et varmere klima. Dette betyder større risiko for oversvømmelser, højere vindhastigheder, perioder med ødelæggende nedbør og længere perioder med tørke.

Kommissionen fremhæver effekterne for landbrugssektoren i de vestlige og atlantiske områder, herunder Danmark:

- De forventede stigninger i gennemsnitstemperaturen vil i vestlige og atlantiske områder være mere moderate end i andre regioner. En stigende temperatur (1-3 °C) kan i Danmark og Nordeuropa forlænge vækstsæsonen og græsningsperioden for kvæg mm., potentielt øge udbyttet for en række afgrøder og minimere risikoen for nattefrost. Omvendt forventes temperaturstigningen under fugtige forhold at øge mængden af en række skadegørere.
- Ekstreme vejrtilfælde med skybrud og oversvømmelser er projekteret til at blive mere almindelige pga. varmere temperaturer og øget nedbør samt højere intensitet i nedbøren. Hypotetiske forekomster af kraftige regnskyl kan medføre oversvømmelse af landbrugsjorder, jorderosion og overfladeafstrømning af næringsstoffer.
- Sommerperioden forventes at blive mere tør og varm, hvorfor pres på vandressourcerne i denne periode vil kunne betyde konflikter mellem landbrugssektorens og andre sektors vandbehov. Desuden vil et stigende havniveau betyde store problemer for lavtliggende landbrugsområder.

Kommissionen afdækker i ledsagedokumentet behovet for tilpasning af EU's landbrug til klimaændringer, beskriver den fælles landbrugspolitik bidrag til tilpasningerne og undersøger mulige retningslinjer for fremtidig handling. Formålet er at involvere medlemsstaterne samt landbrugssektoren yderligere i en debat om behovet for tilpasningstiltag som følge af klimaændringerne.

Kommissionen foreslår konkret i ledsagedokumentet, at tilpasning på sektorniveau kan omfatte følgende tiltag:

- Udpegning af, hvilke områder og sektorer der er sårbare, og vurdering af, om klimatendenserne gør det nødvendigt og hensigtsmæssigt at skifte til andre afgrøder og sorter.
- Støtte til landbrugsforskning og forsøgsproduktion med henblik på valg af den bedste afgrøde og udvikling af de bedste sorter til de nye vilkår.
- Opbygning af tilpasningsevne ved at skabe opmærksomhed og levere relevant driftsøkonomisk information og rådgivning.
- Flere investeringer i effektivisering af vandingsinfrastrukturen og udvikling af teknologi til udnyttelse af vand samt forvaltning af vandressourcerne.
- Udarbejdelse af vandingsplaner, der bygger på en omhyggelig vurdering af konsekvenser, fremtidige vandressourcer og forskellige brugeres vandbehov samt afvejning af udbud og efterspørgsel.

- Udvikling af risiko- og krisestyringsinstrumenter til håndtering af de økonomiske konsekvenser af klimainducerede begivenheder.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

Konsekvenser

Ledsagedokumentet har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug), hvilket har givet anledning til følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer bemærker, at landbrugs- og fødevareproduktionen er en af de sektorer, der bliver hårdest ramt af et ændret klima. Landbrug & Fødevarer finder det derfor helt afgørende, at der sættes fokus på fødevareproduktionens tilpasning til ændrede klimatiske forhold, og at fødevareforsyningen kommer i første række, når der skal prioriteres tiltag, der bidrager til klimatilpasning. Ifølge FN's generalsekretær skal den globale produktion af fødevarer øges med 50 % frem til 2030 for at følge med den stigende efterspørgsel – og med et stigende velstandsniveau, stilles der krav til fødevareproduktionen. Det er derfor nødvendigt at tilpasse samfundet til at håndtere effekterne af klimaforandringerne, som vil ses i de kommende årtier, så fødevareproduktionen kan opretholdes på et effektivt niveau. Dette gælder ikke mindst i forhold til vand-, transport- og energiinfrastrukturen.

Overordnet mener Landbrug & Fødevarer, at klimatilpasning er helt essentiel og bør gennemføres i forbindelse med reduktion i udledningen af drivhusgasser, således at der kan opnås synergieffekter. Det gælder for fødevareerhvervet, at reduktionstiltag ofte overlapper med klimatilpasningstiltag, hvorved der opstår en række synergieffekter. Synergieffekter mellem reduktioner og tilpasning er helt afgørende at stile efter, når det handler om landbrugets klimainsats. Følgedokumentet påpeger i afsnit 5.4, at der kan opstå konflikter mellem de forskellige målsætninger ved forskellige tiltag, hvorfor der er behov for yderligere afdækning af, hvilke tiltag der med fordel kan implementeres i landbrugssektoren.

Ifølge Landbrug & Fødevarer kan klimaændringernes globale effekter på landbruget og fødevareforsyningen potentielt bidrage til store ændringer på verdensmarkedet. Fødevareerhvervet vil blive et endnu mere usikkert erhverv, hvilket får alvorlige konsekvenser både for landmænd og producenter, men også for forbrugerne. Denne situation skal håndteres på EU eller internationalt niveau. Endvidere vil fødevareproduktion blive forbundet med større økonomisk usikkerhed for landmændene. Derfor er det vigtigt at skabe gode rammer for, at landmændene kan udvikle alternative indkomstmuligheder på landet, herunder produktionen af vedvarende energi og økosystemtjenester.

Klimaændringerne vil for landbruget medføre konsekvenser for afsætningsmuligheder, afgrødevalg, kunstvanding, dyrkningsformer, husdyrproduktion, energipriser, energiproduktion m.v. Til håndtering af disse opgaver skal det sikres, at de nødvendige EU-midler er til stede. Derfor er Landbrug og Fødevarer helt enig i, at for eksempel den fælles landbrugspolitik, bør spille en væsentlig rolle i relation til klimatilpasning i landbruget. Sikring af en bedre sammenhæng mellem landbrugs-, miljø-

og klimapolitikken, er grundlaget for, at fødevareerhvervet kan bidrage til løsningen af væsentlige samfundsopgaver, for eksempel i forhold til klima- og energipolitikken.

Landbrug & Fødevarer har i forbindelse med sundhedstjekket af landbrugspolitikken, foreslået, at landbrugsbudgettet fremover i stigende grad skal målrettes ”aktive investeringer”, hvilket betyder, at EU’s landbrugsudgifter i fremtiden især skal anvendes til at sikre, at EU’s natur- og miljømæssige ressourcer beskyttes i samspil med landbrugsproduktionen; og at EU’s landbrugs- og fødevaresektor gennem satsning på forskning, innovation, eksportfremme m.v. fortsat vil være konkurrencedygtig på såvel det interne som på det globale marked. Klimatilpasning kan med fordel være en del af dette.

Ifølge Landbrug & Fødevarer kan landmanden ikke forventes selv at håndtere klimaændringernes indvirkning på fødevareproduktionen, hvorfor han må sikres den fornødne hjælp og vejledning. Følgedokumentet anerkender det øgede behov for landbrugsrådgivning. Danmark har et veludviklet netværk af landbrugskonsulenter, som kan træde til, når der opstår nye udfordringer i fødevareproduktionen – også i relation til ændrede klimatiske betingelser for fødevareproduktionen. De danske erfaringer med landbrugsrådgivning kan med fordel spredes som best-practise eksempel.

Landbrug & Fødevarer anfører, at opretholdelse af økosystemer er et vigtigt forsvar mod klimaændringernes effekter. I landbruget er kulstofbinding i jorden et tiltag, som bidrager både til reduktion i udledningen af drivhusgasser og til klimatilpasning, da kulstof i jorden virker som jordforbedringsmiddel. Det kan dog være forbundet med betydelige omkostninger for landmanden, at skulle øge eller blot opretholde jordens kulstofindhold, hvorfor dette væsentlige tiltag skal understøttes af finansielle mekanismer. Eksempelvis kan man forestille sig, at landmanden kompenseres for den mængde kulstof, der bindes i jorden.

Landbrug & Fødevarer savner en beskrivelse af tilpasning til den øgede vinternedbør. Landmændene i hvert fald i Nordeuropa får behov for bedre vandaflledning fra markerne. Det vil sige øget afvanding- og drænkapalet, nydræning af nogle arealer, hvor det ikke tidligere har været nødvendigt og omdræning af mange arealer med gamle dræn med utilstrækkelig kapacitet. Dræning og afvanding bliver helt sikkert et tilpasningsområde – og der er behov for forskning, udvikling og demonstration i, hvordan dræning foretages mest intelligent, således at det modvirker udledning af uønskede stoffer. Nogle vandløbsnære arealer skal ud af dyrkning – og der vil så blive plads til oversvømmelser. Men på de vandløbsnære arealer, der fortsat er i dyrkning, er det vigtigt, at vandføringskapaciteten i vandløbene er tilstrækkelig til at oversvømmelser på disse arealer undgås.

Endelig bør tilpasning på bedriftsniveau medtage læplantning (og mindre træplantninger i det åbne land). Læplantning er og vil i endnu højere grad blive et vigtigt virkemiddel mod ekstreme vejrhændelser som storme og regnstorme. I øvrigt kan nævnes, at jorderosion på grund af øget nedbør og kraftigere nedbørshændelser kan modvirkes gennem læplantning, etablering af bræmmer og tilpasning af dyrkningspraksis.

Der er generelt et stort behov for at styrke forskning og udvikling i forhold til klimatilpasning inden for fødevareproduktion med henblik på at fremtidssikre fødevareforsyningen. Landbrug & Fødevarer deltager gerne i udpegningen af konkrete områder.

Landbrug & Fødevarer henviser i øvrigt til tidligere høringssvar vedrørende hvidbogen om klimatilpasning.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Den danske regering fremkom i marts 2008 med en strategi for klimatilpasning, og Danmark er dermed et af de forholdsvis få lande i EU, der allerede har en national klimatilpasningsstrategi. På landbrugsområdet peger hvidbogen på mange af de områder, der allerede er en del af den nationale klimatilpasningsstrategi.

Regeringens klimatilpasningsstrategi peger blandt andet på, at konsekvenserne af klimaændringerne kan medføre et behov for tilpasning af eksisterende regulering med henblik på opfyldelsen af de miljøpolitiske målsætninger. Et ændret nedbørsmønster anses desuden for at ville ændre behovet for dræning og vanding. En informationsindsats rettet mod erhvervet og rådgivningstjenesten vil være central for at fremme *ad hoc* tilpasning. Desuden peger regeringen på tværgående indsatsområder, som en tværgående informationsindsats, samt en forskningsfaglig strategi der blandt andet indebærer etablering af et Koordinationsforum samt et Videnscenter for Klimatilpasning.

Hvidbogens anbefalinger på landbrugsområdet ligger i tråd med den danske regerings anbefalinger, men fører dem videre ud i et EU perspektiv. I og med at landbrugssektoren er et af de områder der hænger tæt sammen på EU plan, vil EU-koordinerede tiltag på dette område kunne styrke de nationale bestræbelser.

Regeringen er enig i, at landbrugets muligheder for at medvirke til at opretholde og genskabe klimamodstandsdygtige økosystemer – såkaldt grøn infrastruktur, bør undersøges, således at hvidbogen kan bidrage til at bevare vand og landressourcer på en omkostningseffektiv måde. Denne tilgang kan resultere i en række win-win situationer, der, foruden en positiv effekt på økosystemer, kan vise sig at være mere omkostningseffektive end traditionelle infrastruktur anlægsforanstaltninger.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er en generel positiv holdning til hvidbogen og ledsagedokumentet fra de øvrige medlemsstater.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Udkast til rådskonklusioner om hvidbogen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 19. juni 2009 forud for rådsmødet (miljø) den 25. juni 2009, jf. samlenotat oversendt den 10. juni 2009.

Der er oversendt grundnotat om hvidbogen til Folketingets Europaudvalg den 7. maj 2009.

6. Forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om fødevareinformation til forbrugerne

KOM (2008) 40

*Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 18. marts 2008.
Ændringer er markeret i marginen.*

Resumé

Forslaget indebærer en revision og sammenskrivning af den eksisterende EU-lovgivning om mærkning af fødevarer og næringsdeklaration. Forordningen finder anvendelse for alle former for fødevareinformation, og for alle fødevarer der skal markedsføres i EU. Dog omfatter den ikke de vertikale mærkningsregler (f.eks. vinmærkning), som vil blive bibeholdt.

De væsentligste ændringer er en forenkling og opdatering af de horisontale mærkningsregler bl.a. ved, at der skabes fælles rammer og fælles grundlag for både mærkning af færdigpakkede fødevarer og andre former for formidling af fødevareinformation. Forslaget introducerer desuden et antal nye krav, herunder om obligatorisk næringsdeklaration på forsiden af en fødevares pakning.

Forslaget forventes samlet set ikke at indvirke på beskyttelsesniveauet i Danmark.

Baggrund

Kommissionen har med KOM (2008) 40 af 30. januar 2008 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fødevareinformation (dvs. mærkning m.v.) til forbrugerne. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogudgave den 20. februar 2008.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 95 og skal behandles efter proceduren for fælles beslutningstagen i TEF artikel 251.

Rådet forventes at kunne vedtage en generel indstilling på rådsmødet i december 2009. Det forventes ikke, at der kan opnås enighed om forslaget i en 1. behandling med Europa-Parlamentet.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet det sammenskriver og reviderer eksisterende EU-regler. Det anses generelt som nødvendigt, at reglerne om fødevareinformation er harmoniserede, således at det sikres, at forbrugerne kan træffe informerede valg på tværs af grænserne, og at det indre marked for fødevarer fungerer uden hindringer.

Formål og indhold

Kommissionens overordnede formål med forslaget er at sikre et højt niveau for beskyttelse af forbrugernes sundhed og garantere deres ret til information ved at fastlægge generelle principper om, og krav til fødevareinformation.

Med forslaget vil Kommissionen konsolidere og modernisere de gældende mærkningsbestemmelser i Fællesskabet.

Generelle mærkningsbestemmelser

Kommissionen søger at samle de gældende horisontale mærkningsbestemmelser i ét regelsæt, der skaber fælles rammer og fælles grundlag for både mærkning af færdigpakkede fødevarer og andre former for formidling af fødevareinformation. For ikke-færdigpakkede fødevarer er det op til medlemsstaterne at fastlægge regler om mærkning, med den undtagelse, at der altid skal oplyses om indhold af allergene ingredienser. Størstedelen af de gældende vertikale regler, såsom mærkningsbestemmelser medtaget i varestandarder, berøres ikke af forslaget.

Forslaget indebærer, at de vigtigste **obligatoriske mærkningsoplysninger** bibeholdes, herunder:

- fødevarens betegnelse,
- ingrediensliste,
- datoen for mindste holdbarhed / sidste anvendelsesdato,
- særlige opbevarings- og anvendelsesforskrifter,
- oprindelsesland og
- alkoholindhold af drikkevarer, der indeholder mere end 1,2 volumeprocent alkohol.

Som noget nyt vil næringsdeklarationen blive obligatorisk. Ligeledes er det nyt, at mærkning med indhold af allergene ingredienser indgår i listen over obligatoriske angivelser for ikke-færdigpakkede fødevarer. Forslaget indeholder krav om supplerende oplysninger for specifikke typer eller kategorier af fødevarer, der har særlige egenskaber/karakteristika. Ændring af listen over obligatoriske oplysninger og fastsættelse af undtagelser i ekstraordinære tilfælde vedtages i komité-procedure.

Forslaget introducerer desuden et antal nye elementer, blandt andet med hensyn til udformningen af de obligatoriske oplysninger. Mærkningen skal udformes, så der sikres en betydelig kontrast mellem de trykte oplysninger og baggrunden, og i skriftstørrelse på mindst 3 mm på emballager eller beholdere, hvis største yderflade måler over 10 cm². Endvidere foreslår Kommissionen, at alkoholholdige drikkevarer skal være omfattet af kravet om ingrediensmærkning, med undtagelse af øl, vin og spiritus.

Forslaget indebærer som i dag at fødevarer skal være mærket med oprindelse, hvis undladelse heraf kan vildlede forbrugeren. Kommissionen foreslår, at der opstilles nærmere kriterier for, hvornår der normalt vil være tale om et sådant krav.

Næringsdeklaration

For så vidt angår næringsdeklaration lægger forslaget op til en større revision af de gældende regler med det formål, at næringsdeklarationens effektivitet bliver styrket med henblik på at støtte forbrugeren i at vælge en afbalanceret kost. Næringsdeklaration skal i henhold til forslaget gøres obligatorisk med visse undtagelser, og indeholde oplysning om energi, fedt, mættet fedt, kulhydrater (med særlig angivelse af sukkerarter) og salt. Det vil betyde, at den nuværende forenklede næringsdeklaration udvides til at omfatte mættet fedt, sukker og salt. Protein vil derimod ikke længere være omfattet.

Med forslaget vil det blive tilladt at supplere næringsdeklarationen med indholdet af næringsstofferne transfedt, enkeltumættet fedt, flerumættet fedt, polyoler, stivelse, kostfibre, protein samt vitaminer og mineraler, såfremt de indgår i en betydelig mængde i fødevarer. Hvis indholdet af en eller flere af de nævnte næringsstoffer anpriseres på varen, vil det være obligatorisk at næringsdeklare det pågældende stof. Kommissionen tildeles beføjelsen til at ændre listerne over obligatoriske og supplerende oplysninger, herunder i næringsdeklarationen.

Der lægges i forslaget op til, at de obligatoriske oplysninger i næringsdeklarationen skal være anført på forsiden af en fødevarers pakning. De næringsstoffer, der frivilligt kan næringsdeklarer, kan anføres separat et andet sted på pakken, idet de dog skal præsenteres samlet og om muligt i en tabel, hvis de ikke optræder på forsiden af pakken.

Kommissionen foreslår, at næringsdeklarationen som udgangspunkt anføres pr. 100 g/ml. Hvis næringsdeklarationen er angivet pr. 100 g/ml, kan der suppleres med oplysninger om indholdet pr. portion, såfremt det klart fremgår, hvor mange portioner produktet indeholder. Det er dog muligt alene at angive oplysningerne pr. portion, hvis fødevarer er pakket som én portion. Kommissionens forslag lægger endvidere op til, at regler om alene at anvende portionsstørrelse i næringsdeklarationen kan vedtages i komité-procedure for de fødevarer, der sælges i pakninger, der indeholder flere portioner, og som dermed ikke er færdigpakket som enkeltportioner.

Med forslaget indføres et nyt koncept for angivelse af næringsstofindhold, idet varens indhold (pr. 100 g/ml eller pr. portion) af energi og visse næringsstoffer tillige skal angives i forhold til et fastsat referenceindtag, der henviser til et vejledende dagligt indtag. Formålet med denne type mærkning er at vise, hvor meget den pågældende fødevarer giver forbrugeren af energi, fedt, sukker, salt osv. i forhold til et samlet indtag af mad og drikke på én dag (referenceindtaget). Referenceværdierne fastsættes i et bilag til forordningen, som kan ændres i komité-procedure. Denne mærkningsform er kendt som ”GDA-mærkning”.

Forslaget åbner flere steder for vedtagelse af **supplerende nationale bestemmelser**. Som supplement til de obligatoriske mærkningskrav vil medlemsstater kunne kræve supplerende obligatoriske oplysninger om specifikke typer eller kategorier af fødevarer, der er begrundet i særlige beskyttelsesværdige hensyn. Med hensyn til ingrediensmærkning af alkoholholdige drikkevarer kan medlemsstater desuden opretholde nationale bestemmelser, indtil der vedtages fællesskabsbestemmelser. Medlemsstaterne har fortsat beføjelsen til at fastsætte nærmere regler for mærkning af ikke-færdigpakkede fødevarer.

Herudover vil det i henhold til forslaget være tilladt på nationalt plan at udforme frivillige ordninger om næringsdeklarationens udtryksform og præsentationsmåde. Formålet er, at der på sigt kan udvikles en ”best practice” på området i Fællesskabet. Efter beslutning fra Kommissionen kan frivillige ordninger vedrørende andre bestemmelser tillades.

Kommissionen skal straks underrettes om supplerende nationale bestemmelser i henhold til en ny underretningsprocedure. I sidste ende træffer Kommissionen afgørelse i overensstemmelse med forskriftsproceduren med kontrol. De nationale ordninger må ikke være til hinder for den fri varebevægelse. Såfremt Kommissionen finder, at en national ordning er til hinder for det indre mar-

keds funktion, kan den, efter at have orienteret den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyrer sundhed, anmode den pågældende medlemsstat om at ophæve eller ændre den nationale ordning.

Kommissionen er i henhold til forslaget tildelt beføjelsen til at vedtage retningslinjer med hen syn til udformningen af nationale ordninger.

Der er i forslaget optaget en **overgangsperiode** på tre år fra forordningens ikrafttrædelse for mini- mumsskriftstørrelsen og den obligatoriske næringsdeklaration, idet mindre virksomheder dog får 5 år, før de skal mærke med næringsdeklaration.

Europa-Parlamentets udtalelser

I Europa-Parlamentet behandles forslaget i tre udvalg (miljø, indre marked og landbrug). Det koor- dinerende udvalg (miljø) forsøgte i foråret 2009 at godkende et udkast til betænkning, men da der fremkom godt 1.200 ændringsforslag til udvalgsbehandlingen blev det besluttet at udskyde Europa- Parlamentets behandling af forslaget til efter valget. Der forventes først i september 2009 at blive præsenteret et nyt udkast til betænkning, og Europa-Parlamentets udtalelse i første behandlingen forventes først at blive afgivet i januar 2010. Det vurderes ikke som sandsynligt, at Rådet kan nå til enighed med Europa-Parlamentet ved første behandlingen af forslaget.

Gældende dansk ret

Forslaget samler de gældende mærkningsbestemmelser i Fællesskabet, som fremover vil være regu- leret af en forordning. Reglerne vil dermed være umiddelbart anvendelige i Danmark.

Forordningen vil erstatte en række direktiver, herunder Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/13/EF af 20. marts 2000 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om mærk- ning af og præsentationsmåder for levnedsmidler samt om reklame for sådanne levnedsmidler (mærkningsdirektivet) samt Rådets direktiv nr. 90/496/EØF af 24. september 1990 om næringsde- klaration af levnedsmidler (næringsdeklarationsdirektivet).

De gældende regler, som er implementeret i henholdsvis bekendtgørelse nr. 1308 af 14. december 2005 om mærkning m.v. af fødevarer og bekendtgørelse nr. 198 af 20. marts 1992 om næringsde- klaration m.v. af færdigpakkede levnedsmidler, skal ophæves.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget forventes samlet set ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark. Det vil dog være væsentligt, at der tilvejebringes klare rammer for blandt andet kravet om næringsde- klaration, så forbrugerne beskyttes mod vildledning. Det vurderes, at forslaget vil kunne have posi- tive konsekvenser for sundheden, såfremt mærkningen bidrager til at fremme et sundere valg af fø- devarer.

Forordningen forventes at medføre en øget administrativ byrde i form af kontrol med overholdelse af nye krav. På den anden side vil kontrollen også blive lettet ved, at mærkningskravene bliver stan- dardiseret og forenklet. Samlet set vurderes nettoeffekten at være et uændret kontrolniveau, hvorfor forslaget ikke umiddelbart vurderes at have statsfinansielle konsekvenser. Eventuelle nye kontrol-

omkostninger som følge af anmodninger fra aktører om udformning af nationale ordninger for præsentation af næringsdeklarationen vil blive afholdt inden for Fødevareministeriets rammer.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har foretaget en foreløbig analyse af de mulige administrative og finansielle konsekvenser af Kommissionens oprindelige forslag for erhvervet. Det oprindelige forslag vurderes at have meget betragtelige erhvervsøkonomiske konsekvenser. Der udestår en analyse af de præcise konsekvenser set i lyset af tilpasningen af forslaget i løbet af forhandlingerne.

Høring

Forslaget er sendt i høring til en bred kreds af organisationer og myndigheder. Der er foretaget en supplerende skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug) og Det Rådgivende Fødevareudvalg, hvor der er modtaget supplerende høringssvar fra følgende organisationer: 3F, Danish Meat Association, De Samvirkende Købmænd, Dansk Erhverv og DI Fødevarer.

Danske Slagtermestre (DS) peger på vigtigheden af, at der bliver vedtaget nationale, danske foranstaltninger vedrørende ikke-færdigpakkede fødevarer. Derudover finder organisationen det ønskeligt, at begrebet ”øjeblikkeligt salg” bliver uddybet, således at det som minimum vil omfatte produkter, der skal sælges samme dag, som de er blevet pakket. Endeligt ønskes det, at der kommer en definition af begrebet ”små mængder”.

Organisationen er generelt imod, at næringsdeklaration bliver obligatorisk. Kravet vil påføre små virksomheder en meget stor administrativ byrde, og dette vil gå ud over mangfoldigheden og udbuddet af nicheprodukter af høj kvalitet i specialfødevarehandlen. DS peger på, at forbrugeren i disse typer af butikker vil kunne få mere information om en konkret vare mundtligt. DS ønsker generelt nationalt fastsatte undtagelser fra den obligatoriske fødevareinformation for ikke-færdigpakkede fødevarer. Endelig ønskes så lang en overgangsperiode som muligt.

COOP hilser det velkomment, at forordningen samler og reviderer regler fra flere forskellige regelsæt, men man burde benytte lejligheden til at samle både de vertikale og de horisontale mærkningsregler i én forordning. COOP ser gerne, at produktionsdato bliver inkluderet under de obligatoriske mærkningsoplysninger. Det påpeges desuden, at en minimumsskriftstørrelse på 3 mm er uforholdsmæssig stor, specielt når det sammenholdes med mængden af obligatoriske oplysninger. Det undrer endvidere COOP, at oplysningen om ”mindst holdbar” ikke skal stå i samme synsfelt som de øvrige oplysninger. COOP er af den opfattelse, at muligheden for at komme med supplerende nationale mærkningskrav skal holdes på et absolut minimum, således at varenes fri bevægelighed sikres bedst muligt. Derudover anføres det, at overgangsordningen bør være på mindst 4 år for at minimere omkostningerne i medfør af implementeringen.

COOP ønsker, at næringsværdier altid skal angives pr. 100 g/ml, og at angivelse pr. portion samt grafik og symboler i nationale ordninger kun bør være et supplement hertil. En angivelse af næringsværdier pr. portion vil gøre forbrugernes sammenligning af tilsvarende fødevarer kompliceret, da portionsstørrelser ikke nødvendigvis er ens. COOP finder det nødvendigt, at detailbutikker undtages fra krav om næringsdeklaration af butiksfremstillede fødevarer. COOP ønsker en overgangsperiode på 4 år.

Mejeriforeningen finder ikke, at der er behov for, at principperne for næringsdeklaration ændres radikalt, herunder fordi det medfører unødigt besvær for virksomhederne. Foreningen går ind for en obligatorisk klassisk næringsdeklaration (dvs. angivelse af energi, fedt, protein, kulhydrat pr. 100 g/ml) på bagsiden samt et frivilligt positivt EU-ernæringsmærke (i lighed med det svenske nøglehulsmærke) på forsiden af pakningen. Foreningen finder det uacceptabelt, hvis protein ikke er med i en obligatorisk næringsdeklaration, da protein er en væsentlig indholdskomponent til vurdering af, om fødevarer er sund. Foreningen er ikke begejstret for kravet om, at næringsindhold skal angives som procentandel af et referenceindtag. Det anføres, at mange naturlige produkter ikke kommer til deres ret under sådant et system. Mejeriforeningen finder det problematisk og vildledende, at mælk med det foreslåede system i realiteten kan fremstå som et ringere produkt end sodavand. Foreningen er imod, at man kan angive næringsindhold udelukkende per portionsstørrelse, fordi dette umuliggør en reel sammenligning mellem forskellige fødevarer. Der peges endvidere på, at det er de *tilsatte* sukkerarter, der bør deklareres, da det er denne oplysning, der er relevant for forbrugeren. Foreningen er generelt imod nationale ordninger, og der bør i stedet fokuseres på at udvikle et frivilligt, positivt EU-ernæringsmærke. Foreningen er af den opfattelse, at kravet om en 3 mm skriftstørrelse er for vidtgående og bør reduceres til 1,5 mm, og undtagelsen skal udvides. Endvidere mener foreningen, at betegnelsen ”herkomststed” ikke er umiddelbart forståeligt – foreningen foretrækker ”oprindelsesland”. Overgangsordningen bør være på 5 år.

Landbrug & Fødevarer støtter, at reglerne er forelagt i forordningsform, men pointerer, at forslaget ikke er udformet på en brugervenlig facon, og at det ikke er umiddelbart anvendeligt eller tilgængeligt. Der søges endvidere en klarificering af begreberne ”meget letfordærlige varer” samt ”kort periode”.

Landbrug & Fødevarer finder ikke, at forslaget er udtryk for en optimal balance mellem national og EU kompetence. Landbrug & Fødevarer foretrækker et egentlig EU-ernæringsmærke, idet nationale ordninger de facto medvirker til, at forbrugerne bliver præsenteret for en flerhed af ernæringsmærker fra forskellige nationale ordninger, eventuelt på de samme produkter. Landbrug & Fødevarer finder det således stærkt beklageligt, at Kommissionens intentioner om at hjælpe forbrugerne til at træffe et sundere valg ved hjælp af næringsdeklaration derfor i nogen grad vil blive udhulet. Landbrug & Fødevarer finder, at protein i alle tilfælde skal næringsdeklareres. Det anses for problematisk, at næringsindhold skal angives som procent af referenceindtag, da dette ikke giver hensigtsmæssig forbrugerinformation, herunder i relation til portionsstørrelser. Referenceværdierne bygger på et uklart grundlag og bør fastlægges på baggrund af udtalelser fra Den Europæiske Fødevareautoritet (EFSA). Landbrug & Fødevarer finder det vigtigt, at energi- og næringsstoffer altid angives pr. 100 g eller 100 ml. Angivelse pr. portion finder Landbrug & Fødevarer problematisk, da portionsstørrelser ikke er standardiseret, og den enkelte fødevarers andel i kosten er vidt forskellig i medlemsstaterne.

Foreningen af Danske Spiritusfabrikanter ønsker, at undtagelsen af øl, vin og spiritus fra kravet om mærkning med ingrediensliste og næringsdeklaration bør udvides til alle former for alkoholholdige produkter, herunder frugtvin og aromatiseret vin.

Dansk Erhverv, støttet af Horesta, anfører i høringssvaret, at det er uhensigtsmæssigt at indføre et krav om allergenmærkning for ikke-færdigpakkede fødevarer, idet der på produktionsstedet kan ske

kontaminering af fødevaren. Endvidere anføres, at kravet om en minimumsskriftstørrelse på 3 mm og de samlede obligatoriske informationer, der skal gives på forsiden af produktet, vil kræve uforholdsmæssigt meget plads på emballagen, således at der kun efterlades lidt plads til at beskrive produktet. Dansk Erhverv støtter, at ingrediensmærkning af alkohol er undtaget fra forordningsforslaget. Endeligt påpeges det, at der skal udvises varsomhed med frivillig mærkning af oprindelsesland, idet det kan hindre den frie varebevægelighed.

Dansk Erhverv, støttet af Horesta, anfører i supplerende høringssvar, at der har hersket stor forvirring om forslagets konsekvenser for ikke-færdigpakkede fødevarer. Ikke mindst krav til ikke-færdigpakkede fødevarer og måltider samt fødevarer produceret i delikatessafdelinger, fiskeafdelinger og slagterafdelinger i supermarkeder, fiskebutikker og restauranter, er afgørende for, hvorvidt produktionen fra disse erhverv kan opretholdes og hvorvidt mangfoldigheden i fødevareudbuddet bevares og udvikles. Ifølge Dansk Erhverv er det derfor helt afgørende, at forslaget ikke stiller de samme krav til mærkning af fødevarer fra disse fødevarevirksomheder som til færdigpakkede, færdigfremstillede fødevarer. Dansk Erhverv mener, at EU-regler er afgørende for varenes fri bevægelighed og reel forbrugerinformation. Imidlertid er der på flere områder ikke tale om forenkling af de horisontale mærkningsregler i forordningsforslaget og de administrative, og ifølge Dansk Erhverv skal de administrative byrder for myndigheder og virksomheder være helt centrale i forbindelse med udarbejdelsen af forordningen.

Danmarks Biavlerforening anfører i høringssvaret, at mærkning med oprindelsesland burde være obligatorisk. Dog kan foreningen tilslutte sig udformningen, som den er nu, i og med det er foreningens synspunkt, at forslaget åbner for muligheden af supplerende nationale bestemmelser om obligatorisk oprindelsesmærkning, såfremt der er relevant dokumentation (herunder forbrugerpræferencer) herfor. Foreningen mener derfor, at der er mulighed for at kræve oprindelsesmærkning på honning, begrundet i det faktum, at den danske forbruger er villig til at betale en merpris for honning af dansk oprindelse. Endvidere er foreningen af den opfattelse, at der vil opstå et problem i forhold til at bevare det danske krav om advarsel mod at give honning til spædbørn.

Foreningen går ud fra, at honning er undtaget fra kravet om næringsdeklaration.

Håndværksrådet (HR) støtter overordnet forsøget på at harmonisere og forenkle mærkningsreglerne, men er af den opfattelse, at det foreliggende forslag er ugennemarbejdet og uigennemtænkt. Kravet om obligatoriske informationer og antallet af dem vil være særdeles byrdefuldt for især små og mellemstore virksomheder. HR mener ikke, at den øgede informationsmængde er særlig forbrugervenlig. HR mener desuden, at definitionen af ”færdig-pakket fødevare” er uhensigtsmæssig. Tillige mener HR, at det vil være problematisk at gennemføre kravene om, at informationerne skal anføres på forsiden af pakningen, når der samtidig skal anvendes en skrifttype på minimum 3 mm.

HR kan generelt ikke støtte en mærkning på forsiden af emballagen, da det håndværksmæssige præg derved går tabt. Håndværksmæssig produktion af fødevarer hos f.eks. bager- og slagterforretninger bør generelt undtages fra kravet om obligatorisk næringsdeklaration og mærkning med allergene ingredienser. Der bør i givet fald indrømmes en længere overgangsfrist til dette end de foreslåede 3 år.

Bryggeriforeningen er generelt af den opfattelse, at det er positivt, at reglerne nu samles i ét regelsæt. Det pointeres, at begreberne ”oprindelsesland” og ”herkomstland” bør afstemmes, således at der kun anvendes ét af begreberne i forordningsteksten, idet det ellers kan forekomme vildledende. Derudover vil kravet om en minimumsskriftstørrelse ikke være hensigtsmæssigt, idet det bør være den samlede udformning af emballagen, der skal vurderes. Kravet om skriftstørrelse vil medføre, at mærkningen i nogle tilfælde vil optage en meget stor del af pladsen på emballagen, hvilket ikke er hensigtsmæssigt.

Foreningen støtter kravet om obligatorisk næringsdeklaration, idet en række forhold angående de fastsatte udtryksformer bør afklares nærmere, og anfører videre, at angivelse af næringsstoffer i procent af referenceindtag alene bør kunne henvise til pr. portion. Uklarheder bør afklares. Foreningen er imod nationale supplerende mærkningsordninger, idet disse vil hæmme et velfungerende indre marked.

De Samvirkende Købmænd (DSK) er af den opfattelse, at forslagens bestemmelse om ansvarsfordeling skal revideres, således at det bliver helt klart, hvad der er omfattet, og hvem der kan gøres ansvarlig for hvad. Endvidere mener DSK, at et krav om at gengive fyldestgørende fødevarerinformation på butiksfremstillede fødevarer, som sælges færdigpakkede så vel som over disk, vil være helt uoverskueligt for erhvervet. Organisationen finder, at der mangler en angivelse af, at produkter, der er markedsført før tidspunktet for forordningens ikrafttræden, godt kan blive på markedet i flere år end de tre år, der er afsat i forordningen. Dette gælder f.eks. konserver.

Organisationen peger desuden på, at kravet om næringsdeklaration som udgangspunkt er rimeligt for industrielt fremstillede og færdigpakkede fødevarer. Butiksfremstillede fødevarer bør derimod undtages fra dette krav, dels fordi den ernæringsmæssige sammensætning af varen kan variere meget, hvilket kan give forkerte deklarerationer, dels fordi opgaven er uoverkommelig. DSK mener, at protein som energigivende næringsstof skal omfattes af næringsdeklarationen. DSK kan ikke støtte, at der frit kan vælges mellem deklaration pr. 100 g/ml og pr. portion. Kun for ”portionspakkede” fødevarer kan det være relevant at angive værdien pr. portion/pakke i stedet for pr. 100 g/ml. DSK anfører, at en angivelse alene pr. portion, der eventuelt kan fastsættes af producenten, for en pakning med flere portioner i bedste fald vil være meningsløs i værste fald vildledende og i hvert fald en forringelse i forhold til angivelse efter de nuværende regler.

I supplerende høringssvar understreger DSK, at forslaget ikke indebærer en forenkling af mærkningsreglerne, idet forslaget bibeholder alle eksisterende krav og omfatter yderligere krav. Uanset om to bekendtgørelser sammenskrives til én, er der samlet set flere krav. Det angives, at forslaget vurderes at have meget betragtelige økonomiske konsekvenser for erhvervet.

DI Fødevarer er overordnet positivt indstillet over for Kommissionens begrundelse for at indføre forordningen, men er bekymret over, at der åbnes for indførelse af nationale mærkningsordninger. Dette forekommer at være i strid med intentionen om at harmonisere området. DI er af den opfattelse, at kravet om en minimumsskriftstørrelse på 3 mm er for vidtgående og ikke formålstjenligt, samt at det vil udgøre en stor byrde for industrien.

DI finder det meget positivt, at forslaget indeholder krav om næringsdeklaration af energi, fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrat (inkl. sukkerarter) og salt, samt at disse skal angives som en procentdel af fastsatte referenceindtag. DI mener dog, at det bør være valgfrit, om den obligatoriske næringsdeklaration angives på forsiden (i det primære synsfelt) eller på bagsiden af pakningen. DI anbefaler, at kun de næringsstoffer, der anprises, skal deklareres som supplement til den obligatoriske næringsdeklaration. DI mener, at næringsdeklaration for produkter, der skal tilberedes før brug, bør gives for det færdigt tilberedte produkt (ikke som produktet sælges). DI foreslår, at næringsdeklaration pr. 100 g/ml skal være standard på flerportionspakker, med mulighed for angivelse pr. portion som supplement. Omvendt bør angivelsen pr. portion anvendes som standard for individuelle portionspakker med mulighed for angivelse pr. 100 g/ml som supplement. DI finder det stærkt beklageligt, at forordningsforslaget indeholder muligheder for nationale, ikke-bindende ordninger for supplerende udtryksformer i næringsdeklarationen. DI opfordrer kraftigt til, at Danmark arbejder for, at bestemmelsen udgår af forslaget. Det er DI grundlæggende holdning, at nationale bestemmelser vil underminere forordningens bestræbelser på ensartede regler i EU, og opfordrer til restriktiv administration af muligheden. DI Fødevarer har i øvrigt yderligere bemærkninger, herunder til bilagene. Der efterspørges en definition på "kostfibre" og mulighed for kun at angive energiværdi. Det påpeges, at protein ikke er omfattet af kravet om obligatorisk næringsdeklaration.

DI Fødevarer bemærker i supplerende høringssvar, at såfremt der skal være en fast værdi på størrelsen af skriften foreslås det, at denne fastsættes på 1 mm. Endvidere opfordrer DI Fødevarer til, at mærkning pr. portion i forhold til det anbefalede daglige behov ("GDA" mærkningen) bør reguleres i forordningen og skal være frivillig for producenterne at anvende. GDA mærkningen bør kunne angives pr. portion, idet dette gør oplysningerne i næringsdeklarationen pr. 100 g/ml nemmere at forstå for forbrugerne. De eksisterende portionsstørrelser er primært fastsat af den europæiske fødevarerindustri's paraplyorganisation, CIAA, således at der sikres ens portionsstørrelser i hele EU. For at sikre Kommissionens og medlemsstaternes indflydelse på portionernes størrelse støtter DI Fødevarer, at disse efterfølgende fastsættes i komitologi. DI Fødevarer støtter de i bilaget angivne reference-værdier, som EFSA har vurderet og fundet i orden. Der henvises i den forbindelse til, at undersøgelser (bl.a. EUFIC undersøgelsen fra november 2008 og YouGov Zaperas undersøgelse fra marts 2009) viser, at forbrugerne både i Danmark og i mange andre lande kan bruge GDA til at vælge det bedste produkt, når de vises to ensartede produkter med forskellig GDA på.

Forbrugerrådet anfører, at den foreslåede ændring af den generelle vildledningsbestemmelse vil medføre en svækkelse af bestemmelsen.

Forbrugerrådet finder det positivt, at der i forslaget indføres krav om obligatorisk ernæringsmærkning på forsiden af pakningerne. Mærkningen skal dog altid være baseret på en angivelse pr. 100 g/ml, da dette giver forbrugerne den bedste mulighed for at sammenligne produkter. Dette er blandt andet understøttet af den store forbrugerundersøgelse om næringsdeklarationer under Nordisk Ministerråd (blandt andet rapporten Tema Nord 2004:508). En angivelse af indholdet pr. portion med tilhørende sammenligning med det daglige behov er meget usikre størrelser, som efter Forbrugerrådets mening i mange tilfælde vil vildlede forbrugeren. Forbrugerrådet mener, at det er helt afgørende, at Danmark arbejder for at bevare den hidtidige danske position om, at næringsdeklarationer i tabelform skal være obligatoriske. Kun obligatorisk mærkning giver forbrugeren en reel mulighed for at sammenligne produkter. Forbrugerrådet mener, at fødevarerne skal forsynes med en obligato-

risk og standardiseret næringsdeklaration, hvor indholdet af næringsstoffer ("den lange deklaration") altid skal angives pr. 100 g/ml. Næringsdeklarationen skal give transparens, og derfor skal alle energigivende stoffer omfattes (dvs. inkl. protein). Informationerne er til den interesserede forbruger eller den, som har særlige behov (f.eks. diabetes). En hjørnestein i denne deklaration er angivelsen af indhold pr. 100 g/ml. Forbrugerrådet mener, at Danmark skal arbejde for, at der – som supplement hertil – skal indføres et obligatorisk europæisk ernæringsmærke baseret på Spismærket. Forbrugerrådet finder forslaget om, at ernæringsmærkningen på forsiden af pakken kan angives pr. portion og sættes op mod det anbefalede daglige behov, hvilket svarer til industriens mærkningsordning GDA, problematisk. Mærkningsformen kan i mange tilfælde være vildledende, da de grundlæggende værdier portionsstørrelse og dagligt behov varierer meget fra person til person. Forbrugerrådet mener ikke, at det er muligt at finde en løsning ved at justere på disse værdier, så man undgår vildledning. Derfor kan den foreslåede mærkningsform ikke udgøre en meningsfuld og vejledende ernæringsmærkning og bør derfor ikke anvendes som sådan. De foreslåede referenceindtag er særligt problematiske for så vidt angår børn og sukker.

Bager- og Konditormestre i Danmark (BKD) anfører, at det vil være praktisk umuligt for erhvervet at gennemføre de mærkningskrav, der er fremsat i forordningsforslaget. Foreningen kan derfor ikke støtte forslaget i den nuværende form.

V&S Distillers påpeger, at en minimumskriftstørrelse på 3 mm vil være til stor gene for alkoholindustrien. Dette på baggrund af, at de mærkater, der typisk anvendes, er relativt små, hvorfor en stor del af pladsen vil være optaget af de obligatoriske oplysninger. Derudover er man forundret over, at alkoholholdige drikke som f.eks. frugtvin er omfattet af forordningen, mens vin, øl og spiritus er undtaget.

Danish Meat Association (DMA) bemærker, at udformningen af de krav, der stilles til mærkning af fødevarer, har stor betydning for deres medlemsvirksomheder, og at det er væsentligt, at der er letforståelige og entydige regler, særlig når EU-regler fremadrettet udformes som en forordning, der skal anvendes direkte. DMA finder generelt, at forslaget er for kompliceret til, at en virksomhed umiddelbart kan anvende teksten til at udføre korrekt mærkning efter. Det kan ikke støttes, at nationalstaterne kan indføre nationale bestemmelser, da dette er imod hele harmoniseringsideen og den frie varebevægelighed. DMA mener, at en obligatorisk næringsdeklaration skal omfatte de klassiske næringsstoffer energi, fedt, kulhydrat og protein, men at der ikke er behov for, at næringsdeklarationen obligatorisk skal anføres i en paknings primære synsfelt. Næringsindholdet skal kunne anføres som "typisk værdi", så fødevarer med naturlig variation i indholdet af næringsstoffer også kan deklareres. Ved indførelse af obligatorisk næringsdeklaration som foreslået, indføres et GDA-lignende system, hvilket ikke kan støttes. DMA mener ikke, at GDA giver god forbrugerinformation og finder, at forbrugerne kan blive vildledt af portionsstørrelseskonceptet. DMA støtter, at mærkningen skal være let synlig og let læselig og udformet med en god kontrastfarve, dog bør der ikke være krav om en skriftstørrelse på mindst 3 mm.

DMA mener i øvrigt, at der er behov for at nedsætte en følgegruppe, hvor de danske synspunkter kan drøftes under forhandlingsforløbet.

3F finder, at der til de obligatoriske mærkningsoplysninger også skal tilføjes, om der er anvendt pesticider i forbindelse med produktionsformen. En sådan tilføjelse vil ifølge 3F give forbrugeren mulighed for at vælge, om de af hensyn til deres sundhed ønsker at købe fødevarer, der kan indeholde rester af pesticider eller ej.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er generelt positiv over for forslaget, der samler de eksisterende horisontale mærkningsregler og etablerer et regelsæt, som i struktur og sprog er lettere tilgængeligt end de nuværende regler.

Regeringen finder, at **næringsdeklaration** af fødevarer er et vigtigt redskab i indsatsen mod livsstilsrelaterede sygdomme. Næringsdeklaration gør det muligt for forbrugerne at sammenligne næringsindhold i forskellige fødevarer og dermed træffe et fornuftigt valg. Næringsdeklaration skal give forbrugerne en objektiv, let forståelig og relevant information.

Regeringen er derfor meget positiv over for, at der i forslaget bliver lagt op til, at næringsdeklaration bliver obligatorisk, så forbrugerne på alle de fødevarer, hvor det er relevant, vil kunne se varens indhold af energi og næringsstoffer, herunder at protein indgår i den obligatoriske næringsdeklaration.

Regeringen lægger vægt på at sikre forbrugerne mod vildledning. Regeringen forventer, at der i den forbindelse vil blive behov for afklaring, uddybning eller ændringer i teksten vedrørende næringsdeklaration.

Regeringen vil således arbejde for, at det er næringsdeklaration opgjort pr. 100 g/ml, der bliver obligatorisk. En tilpasset GDA-mærkning bør kun være et frivilligt supplement til en obligatorisk næringsdeklaration pr. 100 g/ml.

Med hensyn til angivelse af næringsstoffer i forhold til et vejledende dagligt indtag finder regeringen det vigtigt, at mærkning i forhold til et referenceindtag kun må anvendes inden for klare og specificerede rammer, og at især portionsstørrelser, referenceværdier (pr. dag) og valg af næringsstoffer bygger på et ernæringsfagligt grundlag, for at sikre forbrugerne mod vildledning. Regeringen vil således arbejde for realistiske portionsstørrelser og for, at det tydeligt fremgår af mærkningen, hvilken portion der ligger til grund for GDA-procenterne. EFSA eller anden sagkundskab bør inddrages i forbindelse med fastlæggelsen af portionsstørrelser. For så vidt angår referenceværdier bør der tages udgangspunkt i én gennemsnitlig værdi, og det bør klart fremgå af mærkningen, hvilken referenceperson der er udgangspunktet, så forbrugerne kan forholde sig til det.

Regeringen finder, at næringsdeklaration hverken pr. 100 g/ml eller pr. portion kan stå alene, men bør følges op af bedst mulig vejledning og information, som gør det lettere for forbrugerne at træffe det sunde valg. Regeringen vil derfor arbejde for, at der etableres et fælles europæisk ernæringsmærke med udgangspunkt i de praktiske erfaringer, der høstes med Nøglehulsmærket i Sverige, Norge og Danmark

For at få samlet de væsentlige interessenter og eksperter på området om næringsdeklaration og ernæringsmærkning vil regeringen tage initiativ til at nedsætte en task force med henblik på en teknisk/ faglig drøftelse af disse spørgsmål.

Regeringen vil under forhandlingerne fremme en række specifikke mærkningskrav; herunder en udbygning af mærkningskravene således, at der skal angives **produktionsdato** gennem hele handelskæden og krav om mærkning af frisk frugt og grønt, hvis det efter høst har gennemgået en **holdbarhedsforlængende behandling**.

Danmark støtter endvidere målsætningen om at forbedre **læsarheden af mærkningen**. Udgangspunktet må fortsat være, at al obligatorisk mærkning skal være let læselig ved almindeligt syn. Regeringen arbejder derfor på, at forslaget alene skal omfatte et sådant krav.

Desuden vil regeringen arbejde for muligheden for at give forbrugerne **fødevareinformation i digital form**. Dette vil kunne give erhvervet en besparelse, men det skal samtidig sikres, at forbrugerne ikke mister beskyttelse.

Regeringen støtter, at der nationalt kan vedtages undtagelser fra kravet om obligatorisk information for **fødevarer, der ikke er færdigpakke eller som pakkes i umiddelbar nærhed af forbrugeren**. Regeringen vil arbejde for, at undtagelsesmuligheden udformes således, at man opretholder den nu gældende fleksibilitet.

Regeringen støtter mærkning med **allergene ingredienser** af færdigpakke fødevarer. Med hensyn til ikke-færdigpakke fødevarer arbejder regeringen for, at oplysning i form af mærkning er uhen-sigtsmæssigt, idet indhold af allergene ingredienser kan være forskelligt fra produkt til produkt. Det skal dog sikres, at oplysningen om allergene ingredienser stilles til rådighed for forbrugerne.

Generelle forventninger til andre medlemsstaters holdninger

Der foreligger ikke officielle udmeldinger fra medlemsstater. Der foreligger endnu en række uløste problemer for en række medlemsstater, men det forventes muligt at etablere et kvalificeret flertal for vedtagelse af forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt foreløbigt nærhedsnotat om forslaget den 27. februar 2008 samt grundnotat den 18. marts 2008.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

**7. Forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 43/2009 for så vidt angår fiskerimuligheder og dertil knyttede betingelser for visse fiskebestande, og
forslag om udelukkelse af visse fartøjsgrupper fra fiskeriindsatsregimet i kapitel III i forordning nr. 1342/2008
KOM-dokument foreligger ikke**

Nyt notat.

Resumé

Forslaget om ændring af rådsforordning 43/2009 forventes at indeholde mindre ændringer af teknisk karakter til den generelle TAC/kvoteforordning³. Forslaget om udelukkelse af visse fartøjsgrupper fra fiskeriindsatsregimet forventes at indeholde forslag om at undtage svenske fartøjer, som anvender den svenske rist i Skagerrak og Kattegat, fra fiskeriindsatsregimet i den langsigtede plan for torsk samt undtage spanske fartøjer, som anvender bundtrawl på 100 mm og derover i et område vest for Skotland på dybder mellem 200 og 1.000 m.

Baggrund

Kommissionen forventes at fremlægge forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 43/2009 for så vidt angår fiskerimuligheder og dertil knyttede betingelser for visse fiskebestande samt forslag til udelukkelse af visse grupper af fartøjer fra fiskeriindsatsregimet i kapitel III i forordning nr. 1342/2008.

Forslaget om ændring af forordning (EF) nr. 43/2009 forventes fremsat med hjemmel i Rådets forordning (EF) nr. 2371/2002 af 20. december 2002 om bevarelse og bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne som led i den fælles fiskeripolitik - særlig artikel 20, Rådets forordning (EF) nr. 1342/2008 af 18. december 2008 om fastlæggelse af en langsigtet plan for torskebestande og for fiskeri efter disse bestande og om ophævelse af forordning (EF) nr. 423/2004 - særligt artikel 12 og Rådets forordning (EF) nr. 302/2009 af 6. april 2009 om en flerårig genopretningsplan for almindelig tun i det østlige Atlanterhav og Middelhavet, om ændring af forordning (EF) nr. 43/2009 og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1559/2007 – særligt artikel 9, stk. 3-5 og stk. 7-10, og kan vedtages med kvalificeret flertal uden høring af Europa-Parlamentet.

Forslaget om udelukkelse af visse fartøjsgrupper fra fiskeriindsatsregimet i kapitel III i forordning nr. 1342/2008 forventes fremsat med hjemmel i Rådets forordning (EF) nr. 1342/2008 af 18. december 2008 om fastlæggelse af en langsigtet plan for torskebestande og for fiskeri efter disse bestande og om ophævelse af forordning (EF) nr. 423/2004, særligt artikel 11, og kan vedtages med kvalificeret flertal uden høring af Europa-Parlamentet.

Forslagene forventes efterfølgende vedtaget i Rådet.

Nærhedsprincippet

³ TAC = Total Allowable Catches; samlede tilladte fangstmængder.

Forslagene er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Formål og indhold

Forslag til ændring af den generelle TAC/kvoteforordning

Forslaget til ændring af den generelle TAC/kvoteforordning skal gennemføre nogle mindre justeringer særligt i lyset af beslutninger truffet inden for regionale fiskeriorganisationer og i forbindelse med fiskeriaftalen mellem EU og Grønland. Endvidere forventes det at indeholde en række tekniske præciseringer af bl.a. kvoter og områdedefinitioner og endelig justering af fiskeriindsatsen for Sverige og Spanien i lyset af undtagelse af visse af de pågældende landes fartøjer fra fiskeriindsatsregimet.

Ændringerne til den generelle TAC/kvoteforordning forventes mere specifikt at vedrøre følgende:

- Justering af fiskeriindsats for Sverige og Spanien i henhold til forordningens bilag IIA som følge af visse fartøjsgruppers undtagelse fra fiskeriindsatsregimet, jf. nedenfor om forslaget om undtagelse af visse fartøjsgrupper fra fiskeriindsatsregimet.
- En korrektion af definitionen af farvandsområder i relation til kvoterne for hellefisk, makrel og hestemakrel, således at de inkluderer både EU-farvande og internationale farvande af Vb (nær Færøerne og Island) med henblik på at undgå misrapportering.
- Fastsættelse af det maksimale antal stang- og dørgefartøjer, som fisker efter mindre tun i Atlanterhavet, det maksimale antal fartøjer i Adriaterhavet, som fisker efter tun til opdræt og det maksimale antal specifikke fartøjsgrupper, som fisker efter mindre tun i Middelhavet – samt fordelingen af fartøjer og kvoter i forbindelse hermed til medlemsstaterne i overensstemmelse med den flerårige genopretningsplan for almindelig tun i Det Østlige Atlanterhav og Middelhavet.
- Implementering af anbefalinger vedtaget under Konventionen for Bevarelse af De Marine Levende Ressourcer ved Antarktis (CCAMLR) om observatørdækning ved krill-fiskeri (lyskrebs) ved Antarktis (100 %'s observatørdækning).
- Implementering af følgende aftaler i regi af Kommissionen for fiskeriet i det nordøstlige Atlanterhav (NEAFC):
 - Om mærkning af frossen fisk med art, produktionsdato, fangstområde og navn på fartøj, der fangede fisken.
 - Om beskyttelsen af sårbare marine økosystemer i det nordøstlige Atlanterhav.
 - Om forvaltningen af rød fisk i Irmingerhavet i 2009.
- Implementering af en aftale mellem EU og Grønland vedr. EU's fiskerimuligheder for rød fisk i grønlandsk farvand i 2009.

Forslag om udelukkelse af visse fartøjsgrupper fra fiskeriindsatsregimet i kapitel III i forordning nr. 1342/2008

I henhold til artikel 11, stk. 2, i forordning nr. 1342/2008 kan Rådet på forslag af Kommissionen og baseret på information fra medlemsstaterne og rådgivning fra Den Videnskabelige, Tekniske og

Økonomiske Komité for Fiskeri (STECF) udelukke visse grupper af fartøjer fra anvendelse af fiskeriindsatsregimet, forudsat at:

- relevante data om torskefangster og discard er tilgængelige, således at STECF kan vurdere procentdelen af torskefangster taget af hver af de berørte grupper af fartøjer,
- den procentdel af torskefangsten, som STECF har vurderet, ikke overstiger 1,5 % af de samlede fangster for hver af de berørte grupper af fartøjer, og
- medtagelsen af disse grupper af fartøjer i indsatsordningen ville udgøre en uforholdsmæssigt stor administrativ byrde i forhold til deres samlede indvirkninger på torskebestandene.

Medlemsstaterne fremlægger årligt relevante informationer til Kommissionen og STECF for at fastslå, at ovennævnte betingelser er og forbliver opfyldt.

I lyset af ovennævnte bestemmelser forventes Kommissionen efter anmodning fra Sverige at foreslå, at 156 svenske fartøjer, som fisker i Skagerrak og Kattegat, og som kun fisker med den såkaldte ”svenske rist” som nærmere defineret i perioden, og som fisker efter jomfruhummer, undtages fra fiskeriindsatsregimet.

Kommissionen forventes nærmere at begrunde forslaget med, at det på basis af information fra Sverige, som har været analyseret af STECF kan fastslås, at torskefangster, inklusiv discard, for den pågældende gruppe fartøjer i den periode, hvor de udelukkende anvendte den svenske rist, ikke overstiger 1,5 % af de totale fangster for denne gruppe fartøjer i den samme periode. Under hensyn hertil samt det svenske kontrolprogram for torskebestande i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat, og idet en inklusion i regimet skønnes at udgøre en uproportional administrativ byrde sammenholdt med gruppens samlede påvirkning på torskebestandene, anses det for passende at udelukke denne fartøjsgruppe for den periode, hvor de kun anvender det pågældende redskab fra fiskeriindsatsregimet.

Ligeledes forventes det foreslået, at 88 spanske fartøjer, som anvender bundtrawl med en maskestørrelse på 100 mm og derover i et område vest for Skotland på dybder mellem 200 m og 1.000 m og fisker efter dybhavsarter og kulmule, undtages fra fiskeriindsatsregimet.

Undtagelserne vil finde anvendelse for hele perioden 1. februar 2009 til 31. januar 2010.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke afgive udtalelse.

Konsekvenser

De forventede forslag forventes ikke at have lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 5-udvalget (fiskeri).

Danmarks Fiskeriforening finder, at såfremt der skal være en mulighed for en undtagelse fra fiskeriindsatsregimet, så skal den gælde alle nationaliteter, ikke blot svenske fartøjer. Danmarks Fiskeriforening finder, at en anvendelse af riste bør være et frivilligt valg, som kan træffes af det enkelte fartøj. Anvendelse af riste må ikke udvikle sig til et generelt krav. I forbindelse med en eventuel undtagelse fra fiskeriindsatsregimet for fartøjer, der anvender riste, bør det overvejes at definere specielle kontrolkrav, således at det sikres, at ristene ikke blot tjener til omgåelse af de generelle regler.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er generelt positiv over for de forventede forslag.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at forslagene vil kunne opnå kvalificeret flertal.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.